

VIESTNIK

HRVATSKOGA

ARKEOLOGIČKOGA DRUŽTVA.

Arkeologičko izkapanje u Bagu.

U broju 4 Viestnika od god. 1889., opisujući moje putovanje po hrvatskom primorju, posvetih nekoliko redaka i Bagu, iztaknuh jedan prevažan rimski nadpis na mjedenoj ploči (velika riedkost) i njeke druge starine ondje nadjene, te dodah, da sam preko dva kilometra daleko od Bakra u družbi gosp. Miha Biljana, ravnatelja ondješnje građanske škole i povjerenika nar. muzeja i hrv. ark. društva, pregledao sjevernu stranu briega Vidovgrada, gdje opazih dobrih tragova rimskoga selišta. Pošto u ono doba nebjaše moguće naći radnika za izkapanje, zamolih gosp. Biljana, da u zgodno vrieme sam provede izkapanje onoga zemljišta. Gosp. Biljan rado se prihvati toga posla i ne bez znamenite žrtve, na čem mu se naš nar. zem. muzej najtoplije zahvaljuje.

Uspjeh toga izkapanja nije bio takav, kako se očekivati moglo. Tomu je glavni uzrok položaj zemljišta, gdje su se izkapanja vodila, koj je odveć strm. Kroz tolika stoljeća kiša i nemišljena bura, koja ondje uprav bjesni, izrovala je i ogolila predjel, i raznesla sa zemljom stare gradjevine i predmete. Ništa ne manje trud i žrtve gosp. Biljana dovoljno su naplaćene.

Našlo se više *novaca* iz republikanske dobe, što dokazuje, da je već u ono doba to zemljište naseljeno bilo. Iz *kamena* izkopalno se je: jedan nadgrobni četverouglasti stup sa kviri ali bez tragova pisma, tri razne nadstupine, dva komada okružice, dva odlomka od kipa, i četiri od nadpisa, naime:

L	SL	IS	SA
M.	SV		
VAR			
P			

Nadalje tri odlomka od kamenih žara, na kojih ostanci nadpisa —SV—SS—S—i—A—NEN . Odlomci pako iz pečenice pokrivaju cijelo zemljište. Sila je tu hrbina od žara i drugih posuda, razno s ukrasi izkićenih. Na jednom ulomku od ogromne žare čita se ulomak nadpisa u velikih i dosta urednih slovih:

CVRANT · E

AMICO

Obiluju i *grobne svjetiljke*, koje su višeput slikami i nadpisom ukrašene. Tako na jednoj odozgo glava satira, a na dnu izvana XTIMATI . Na drugoj u dnu izvana STROBIL . Na trećoj gori mlado poprje kao Bakusa. Na četvrtoj isto tu glava nakaze s usti širom otvorenimi. Na petoj doli FORTIS . Na šestoj gori dvie ribe, jedna pod drugom. Na sedmoj gori gola ženska sjedeća na tlu, u podignutoj desnici držeć kosaricu. Na osmoj gori muškarac, stupajući desno, ali mu glava fali. Na devetoj gori amor sjedeći desno. Uz ove još osam ručka od svjetiljka raznoga načina.

Sjaset je i komada *cigala*, nego obično sa okrnjenimi pečati. Evo tih pečata do sada ondje opazanih (*Sr. Viestnik 1889 str. 106*):

C · † TI · HERMEROT (HERMEROT)	L MINICI
M · ASRVFI (RVFI)	† N
L B R V L	IVS †
OB MBRO	Q CLOI
PANSIAN, PANSIAVA, PASIANAP	OINI
PVDEN † S ¹⁾	A ^S
CÆSARI ²⁾	† RC

Malo se našlo predmeta *bakrenih*, i to su ulomci od fibula, dvie jegle, jedan privjesak i još njekeje malenkosti. Od *stakla* našle su se: jedna staklenka dugim vratom, doli okrugla a bez ručke; jedna četverouglasta sa ručkom, četiri tako zvane suzne bočice, i više odlomaka povećih boca s liepimi rilievi, te žute i modre boje.

Napokon nam je spomenuti, da je izkopana i jedna Mitrašova olovna tablica, ali u veoma zločestom stauju. S. L.

¹⁾ U svezi VD.

²⁾ U svezi AR.